

הלכות בציעת הפת סימן קסז קסח

קדם הבוצע: טז (פד) אין הבוצע רשאי לבצע עד שיכלה (פה) אמן מפי רב העונים: יז (פו) הבוצע (פו) פושט ידו תחלה לקערה לאכל. ואם בא לחלק כבוד למי שדול ממנו, רשאי: יח (פח) הבוצע נותן (כז) כס) פרוסה לפני כל אחד, והאחד נוטל פרוסה בידו; ואין הבוצע נותן ביד האוכל אלא-אם-פן (פט) היה (כז) אכל. (פרשה ציון בגי'ה) (צ) רמז לפרוסת המוציא שנותנין בידו בשעת אכלות) (כ"י ואבדורהם בשם רמב"ם פ"ז מהלכות ברכות וחסרות הרשב"א): יט טמי שאינו אוכל (צא) אינו יכול לברך (צב) ברפת (נד) המוציא האוכלים, (צג) אכל (נה) לקטנים יכול לברך אף-על-פי שאינו אוכל עמם, כדי לחנכם במצות: כ (צד) אפלו בשבת שהוא חוב לאכל פת, לא יברך לו חברו ברפת המוציא אם אינו אוכל. ולא שרי לברך לאחרים (צה) אף-על-פי שאינו טועם, אלא ברפת המוציא דמצה בליל ראשון של פסח וברפת היין דקדוש, בין של לילה (צו) בין של יום: הגה ויש לאכל הפרוסה שבצע עליה (צז) קדם שיאכל פת אחר. (כ) שתהא נאכלת לתאבון, והוא משום חבוב מצוה (אגור וכ"י בשם שו"ת ל"קט):

ר שם בבבלי ז שם ח רמב"ם בפרק ז מהלכות קטנות ט ראש השנה כט י כן דקדוק בבית יוסף משם כ מרדכי בפרק ו דפסקים ל שם בראש השנה

קסח על איזה מין פת מברכין, ובו י"ז סעיפים:

א אהיו לפניו חתיכות של פת ופת שלם הכל ממין אחד, (א) מברך על השלם, אפלו הוא (ב) פת קבד (פרוש, לחם שאינו נקי) וקטן והחתיכות פת נקה וגדולה, אכל אם השלם משעורים והחתיכות מחטים,

א קרבות לט ב חספות וקרא"ש והקדושי

באר היטב

(כז) פרוסה. ואסור לזרק הפת כמ"ש סי' קעא: (כג) אכל. ובשבת פורס כדרכו, דאין אכלות בשבת: (כד) המוציא. וה"ה בכל ברכת הנהנין: (כה) לקטנים. אפלו אינם בגיביות, ט"ז: (כו) שתהא. ו"ה לאכלה באתרוגה, לכן יאכל קצת בתחלה וקצת בסוף, של"ה. אין להאכיל מפרוסת הבציעה לעפ"ם או לכהמה, אבדורהם ט"ז מ"א:

שערי תשובה

דלא גרע מטל ברוך, ע"ש: [כז] פרוסה. עכ"ט. וכתב בר"י בשם מו"ה שכתב בשם צו"ר החיים: מי שברך המוציא ונפל אותה פרוסה שברך עליו מידו, יאמר בשכמליו ויחזור ויברך פעם אחרת ויפרס מהלחם, פן כתבו החספות ותיבאו ראות מהנידור שלימי, עכ"ל. וצ"ע לקמן סימן רו מהלכת הפוסקים בענין זה:

משנה ברורה

ל: טז (פד) אין הבוצע נכו'. הינו (עג) אם הוא מוציאם ודי חובתם בברכה: (פה) אמן מפי רב נכו'. שגם עניית אמן (עז) מקלל ברכה היא, אבל המעוט המאריכין יותר מדי אין צריך להמתין עליהם, שכל המאריך באמן יותר מדי (עס) אינו אלא טועה: יז (פו) הבוצע. שהיא (עו) הבעל הבית:61, או מי שנתנו לו רשות לבצע תחלה: (פז) פושט נכו'. דכיון שתלקו לו כבוד לברך תחלה ולבצע להוציא המסבין, (עז) ראוי לכבדו שיפושט ידו לקערה תחלה: יח (פח) הבוצע נותן. אכל (עח) לא ירק חתיכת המוציא על השלחן לפני האורחים אפלו אם לא נמאס המאכל על ידי הדרגה, כמו שיתבאר בסימן קעא: (עט) ועוד, פיון שהיא פרוסת המוציא הרי בזיון מצוה: (פט) היה אכל. ובשבת (פ) פורס האכל כדרכו, דלא יהיה פאבלות דפרהסא אם יתן לו בידו: (צ) רמז לפרוסת המוציא. משמע דאין ראוי לעשות כן כשאינו אכל, (פא) דלא לתרע מזל:62: יט (צא) אינו יכול לברך. אפלו (פב) אין השומע יכול לברך בעצמו: (צב) ברפת המוציא. והוא הדין (פג) בכל ברכת הנהנין, דדוקא ברפת המצוה, שכל ישראל ערבים זה בזה, וכאשר חברו לא יצא ידי המצוה הרי כאלו הוא לא יצא, משום הכי יכול להוציא אפלו הוא כבר יצא ידי המצוה, מה שאין כן בברכות הנהנין, שאף-על-פי שהן חובה על הנהנה לברך, דאסור להנות מהעולם הנה בלא ברכה, מפל מקום בידו שלא להנות ולא לברך, לפיכך אותו שאינו נהנה אין נקרא מחיב בברכה זו. וע"ז לקמן סימן קצו סעיף ד במשנה ברורה לענין ברפת המוציא:63: (צג) אכל לקטנים נכו'. ואפלו (פד) קטנים דעלמא שאין חנוכס מטל עליו מדינא, גס-פן מתר לברך עמם כשורצים להנות ואין יודעים לברך בעצמם:64, וכל-

שער הציון

(עג) הג"ז ופשוט: (עד) רש"י: (עה) גמרא: (עו) מגן אברהם: (עז) ב"ח וליבוש: (עח) מגן אברהם: (עט) פרי מגדים: (פ) אחרונים: (פא) אליה רבה: (פב) עלת תמיד ופשוט: (פג) כל הפוסקים: (פד) בית יוסף והג"א וט"ז ושא"י: (פה) מרדכי, וט"ז בסימן רעג סעיף קטן ג ושא"י, דלא פליגי: (פו) מגן אברהם וט"ז לקמן בסימן רעג: (פז) פרי מגדים: (פח) אחרונים: (פא) אחרונים: (פב) אחרונים: (פג) וכן מסקנת הרבה אחרונים בהשלחן ערוך, דלא כאלה רבה שמעמד נחלת צבי, ע"ז שם:

הַלְכוּת בְּצִיעַת הַפֶּת סִימָן קסו קסח

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק פה]

שְׁפַל הַמְּאָרֶיךָ בְּאֵמָן יוֹתֵר מִדִּי אֵינּוּ אֶלָּא טוֹעָה⁶⁰.

67 ולגבי קידוש להוציא את הבקי מדין 'ערבות', כתב לקמן (סי' רעג ס"ק ב) שנחלקו בזה הפוסקים, שלדעת הבית יוסף אם יודעים השומעים לקדוש בעצמם אינו יכול להוציאם בקידוש אם אינו יוצא בו בעצמו, ולדעת הפרי חושב יכול להוציאם אף באופן זה. וכן כתב בשם הארצות החיים שיכול להוציא בכל אופן, אלא שלכתחילה מצוה שיקדוש בעצמו כיון שהוא בקי וחבירו המוציא אינו יוצא עתה בקידוש, וכתב הביה"ל שם (ס"ד ד"ה והוא) שכן נראה להלכה.

ולענין תקיעת שופר, כתב לקמן (סי' תקפה ס"ק ה) שאם תוקע לאחרים אחרי שיצא ידי חובתו, מנהג העולם להקל שהתוקע מברך להוציא את כולם אף שהם יודעים לברך, ואין למחות בידם כיון שכך הוא עיקר הדין. וביאר בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' נג אות ט), שמעיקר הדין אפשר בדיעבד להוציא אחרים אף כשיודעים לברך, ולכן אין למחות באלו הנהגים כן אף לכתחילה, אבל מי שרצה לקיים את המצוה לכתחילה ולברך בעצמו, ודאי תבוא עליו ברכה.

[משנ"ב ס"ק צו]

וְעַל-כֵּן בְּרָכָה זו היא בכלל שְׁאֵר בְּרֵכּת הַמְּצוּת, דְּקָמָא לָן אָף עַל פִּי שְׂפִיָא מוֹצִיא⁶⁸.

68 לענין האם קידוש ביום הוא ברכת המצוות או ברכת הנהנין, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' רעג ס"ק יט).

וכן לענין כוס של ברכת המזון, כתב בביה"ל לקמן (סי' קצ ס"ד ד"ה יטעום) שיכול המזון לברך ולתת לאחר לטעום, שכיון שמצוה מן המובחר לברך על הכוס, הרי זה בכלל ברכת המצוות שאף על פי שיצא מוציא.

[משנ"ב ס"ק צז]

אֵין לְהַאֲכִיל לְבַהֲמָה וְעוֹף או לְכוֹתֵי מִפְּרוֹסַת 'הַמוֹצִיא' או מִהַתְּיָכָה שְׁנוֹגְעֵת בָּהּ חֲתִיכַת 'הַמוֹצִיא'⁶⁹.

69 ולכתחילה, כתב לקמן (סי' קעא ס"ק יא) שאין להאכיל מאכל אדם לבהמה ועופות כלל.

סימן קסח

עַל אֵיזָה מִיַּן פֶּת מְבָרְכִין

[משנ"ב ס"ק ב]

דְּמַעְלַת שְׁלֵם עֲדִיף טְפִי אֶפְלוּ בְּאֶפֶן זָה⁷¹.

1) וכן לגבי דין קדימה בשאר מאכלים, כתב לקמן (סי' ריא ס"ק ד ובשעה"צ שם ס"ק ה) שבדברים שברכותיהם שוות, קודמת מעלת שלם אפילו למעלת חביב.

ואם נחסר חלק קטן מאד מן הלחם [פחות מאחד חלקי ארבעים ושמונה ממנו], כתב הכף החיים (ס"ק י) שנחלקו אחרונים האם נחשב כשלם, וכן הובא בשערי תשובה (סי' רעד ס"ק א). ולמעשה, דעת הגרי"ץ קרליץ (חוט שני שבת ח"ד פ"ה ס"ק ב אות ג) לענין לחם משנה, שאם אין לו לחם אחר שלם לגמרי, יש להקל להחשיבו כשלם לכתחילה. וכן דעת הגר"ש אויערבך (שש"כ פניה הע' כד) שמנהג העולם להקל בזה בלחם שנחסר קצת, וראה עוד מה שכתבנו לקמן סי' רעד ס"ק ב.

ולכתחילה, כתב השש"כ (פי"א ס"ט בהגה"ה) שאין להסיר אף את התנית הדבוקה על גבי הלחם או החלה קודם ברכת המוציא, כדי שתהיה הפת שלימה בשעת הברכה.

[משנ"ב שם]

וְלַגְדוּלִים, אֶפְלוּ לְכַנִּיּוֹתוֹ נְמִי לֹא⁶⁵.

65 והמלמד את חבירו לברך ואומר עמו מילה במילה, וחבירו עונה אחריו, כתב לקמן (סי' תפד ס"ק ח) שאין בזה משום ברכה לטלה, וביאר בשעה"צ שם (ס"ק ו), שאינו דומה למה שכתב כאן שלגדולים אפילו לבני ביתו אין לברך, שכאן מדובר שאומר זאת עבורם בתורת ברכה, וכיון שאינו מחויב בברכה, הרי זו ברכה לטלה, מה שאין כן שם שהמלמד אינו אומרה בתורת ברכה אלא בתורת חיטוך.

[משנ"ב ס"ק צד]

עַל-כֵּן הֵם בְּכָלֵל שְׁאֵר בְּרֵכּוֹת הַהֶהָיִין⁶⁶.

66 ואם מקדש על הפת, כתב לקמן (סי' רעג ס"ק יט) שבאופן זה יכול להוציא אחרים גם בברכת המוציא, משום שברכת המוציא זו דומה לברכת בורא פרי הגפן של קידוש היין.

[משנ"ב ס"ק צה]

וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁכָּבַר קִים מְצוֹת אֶכִּילַת מִצָּה וְכָבַר קִדְשׁ עַל הַיַּיִן⁶⁷.

הלכות בציעת הפת סימן קסח

ביאורים ומוספים

רצונו בלחם פרוס ולא בשלם, אין ללחם זה מעלה של שלם. ולפי החתם סופר הנ"ל בלאו הכי אינו כשלם, הואיל ויש בו יותר משתי פרוסות.

[משנ"ב ס"ק יא]

אכל בפרוסה ממש אין קפידא שיכצע מצד השלם, ודי שיחתך מן הצדד⁴.

4 ואף באופן זה, כתב לעיל (סי' קסז ס"ק ה) שאין לחתוך את הפרוסה הקטנה אלא לאחר הברכה, אבל לא לפניו, כדי שתהא נראית הפרוסה יותר גדולה בשעת הברכה.

[משנ"ב ס"ק יג]

דמעלת מין שכעה עדיף פדלקמן בסימן ריא, ופשם מבאר דישי אוקרים דחביב קודם⁵.

5 ושם כתב (סי' יג), ששמע מסתימת השו"ע שהעיקר כדעה שמין שבעה קודם, שהיא דעת רוב הפוסקים.

ואם יש לפניו פת ממין דגן ופת אחרת העשויה גם מדברים אחרים, כתב בביה"ל לקמן (סי' רח ס"ט ד"ה ואם) שיש להקדים לברך על הפת שאינה מעורבת, אף אם אינה נקיה.

[משנ"ב ס"ק ה]

אף-על-פי שהיא לפניו והוא מקדם בפסוק או חביב או חשוב, אינו חייב לאכל ממנו בשביל הקדמה זו².

2 וכן לגבי דין קדימה בפירות, כתב לקמן (סי' ריא ס"ק א) שאם אין כולם לפניו, או שאין דעתו לאכול מכולם, אין שייך בזה דין קדימה.

וכעין זה מבואר בשע"צ לקמן (סי' תקלג ס"ק טו) לגבי פת נקיה ופת שאינה נקיה, שכשאינו רוצה לאכול את הנקיה אין צריך להקדימה.

[משנ"ב ס"ק ח]

אכל אם נראה להדיא שנתחבר יחד לא מקרי שלם³.

3 ואם נחתך הלחם לכמה חלקים, כתב בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' מו) שאין תקנה לחברו על ידי קיסם, שאין לך בו אלא חידושו שמועיל כשנחלק לשני חלקים, וכן פסק הכף החיים (סי' טו), וראה דעת תורה (סי' רעד ס"א).

ולחם פרוס הנמצא בשלמותו בשקית, דעת הגרש"ז אויערבך (משנ"ב ביצחק יקרא) שאינו נחשב כשלם. וכן כתב בשש"כ (פניה סי' א) שכיון שהשקית לא נועדה אלא לשמור על הטריות, ובעצם

הלכות בציעת הפת סימן קסח

סו

באר הגולה

ג רשי ללשוני שני
 וברובים כפרק ז
 מהלכות קברות
 ד קורדי ותפוחות
 פנימוני פרק ז
 ה חלק ו כתיב
 מהריר ישראל סימן
 קר ז ירושלמי פרק ו
 הדקלכות וכתבתי שם
 התוספות ורא"ש
 וברש"י ח בית
 יוסף
 התוספות ט תוספות
 ורא"ש ותקורדי
 מהריר שלמי שם

אפלו היא קטנה, (ג) *מניח הפרוסה (ד) תחת (ב) [א] השלמה יבוצע משתיקן יחד: הגה וכל זה כשרוצה לאכל משניהם, אבל אם אינו רוצה לאכל אלא מאחד יבצע עליו, (ה) ואין לחש לשני אף-על-פי שחשוב או חביב עליו (תה"ד ס"ו ל"ב): **ב** אם שתיקן שלמות ממין אחד, אחת גדולה ואחת קטנה, (ו) מברך על הגדולה. "אם יש לאדם שני חצאי לחם ואין לו לחם שלם, (ז) יתפרם יחד בעץ או בשום דבר (ח) שלא יהא נראה ודינו קדין שלם, (ט) ואפלו בשבת יכול (י) לתפרם: **ג** ישני גלסקאות הדבוקים יחד שנאפו, ונתפר מן האחת והשניה נשארה שלמה, טוב להפריד החתיכה מהשלמה כדי שתהא נראית שלמה (י) ממה ששנינה דבוק בה אף-על-פי שנתר גדולה: הגה ולא יבצע ממנה במקום שהיתה דבוקה בחברתה, ששם נראית כפרוסה, אלא יבצע (יא) במקום השלם שבה (מהר"ל): **ד** יפת שעורין ופת כסמין, מברך על של שעורים בין שהיא (יב) ממין שבעה, (יג) אף-על-פי שהכסמין לפים. (יד) פת נקיה ופת קבר, מברך (טו) על (א) הנקיה. "ואם שתיקן נקיות וזו לבנה יותר מזו, מברך (טז) על הלבנה (ז) יותר: **ה** (יז) יפת עובד-כוכבים ופת קבר של ישראל, אם אינו נזהר מפת עובד-כוכבים, מברך

שערי תשובה

[א] השלמה. עב"ט, ועין באבן-העזר. וכתב ב"ר בשם מהר"י מולכו: מי שנטל פרוסה לברך עליו וכתוף כף הביאו לפניו שלמה, מניח הפרוסה בתוף השלמה ומברך, ואם קבר ברוך על הפרוסה ברוץ מן הפרוסה, ע"ש:

משנה, ובחל אין נוהגין לתפרם, וכשמחברים בשבת זהו שלא לקח עץ שהוא מקצה, מ"א. עין בתשובת פנים מאירות בשיטתו לזכרים דף קה ע"ב שדחה דברי רוקח מ"ש התוספות שם ב"ר חבור אכלין וכו', ע"ש, ועין יד-אהרן שמלשבו: (א) הנקיה. אפלו הקבר גדול מהנקיה. כתב ב"ר: אפלו יאמר הברוצע דפת נקי אינו חביב עליו בטלה דעתו אצל כל אדם, והמ"א הקשה עליו מסימן ריא, ע"ש, והיד-אהרן מלשבו: (ז) יותר. ואם השניה גדולה מזו יש להתפסק, מ"א:

באור הלכה

* מניח וכו'. עין במגן-אברהם שהביא בשם רש"י, דאם אחר מסב אצלו, יברך אחר על השלמה ואחר על הפרוסה, ונתקשה הפגן-אברהם על פשרה זו מאד, עין שם. ויש מאחרונים שישבו דוחק קשית הפגן-אברהם, ויבדלו-ישע ואיתי שאף רש"י לא קאמר דברך כל אחד לעצמו, אלא הפעל-הכיתוב יברך על

(ג) מניח הפרוסה וכו'. כדי לקיים מצלת השלמה דשעורין, ומצלת החטין דחשיבא טפי משעורין משום דאקדמה בפסוק, כדכתיב "ארץ חטה ושערה" וגו'. ומבאר בש"ס, דמעקר הדין פרוסה של חטין עדיפא, אלא לצאת ידי שמים כל המצלות צריך להניח הפרוסה תחת השלמה וכו'. (ג) וכתב הפגן-אברהם, דמכל מקום אם היתה השלמה מפת (ד) של שפון [הוא שאגנו קורין דגן, רוב הלחמים שלנו ממנו הוא] והפרוסה של חטין [וכן (ה) אם היתה של שעורין], אין להחמיר לבצע על השלמה עם הפרוסה, אלא יבצע על הפרוסה לבד, דשפון קיל אף משעורים (ו) משום דאין נזקת בקרא בהדיא: (ד) תחת השלמה וכו'. ואפלו הפרוסה גדולה מהשלמה, נמי טוב שנייה שתייהם ביחד [פמ"ג]: (ה) ואין לחש לשני. אף-על-פי שהוא לפניו והוא מקדם בפסוק או חביב או חשוב, אינו חייב לאכל ממנו בשביל הקדמה (ז) [כ"י וט"ז]. ומסתברא דרוקא אם אינו רוצה לאכל אלא מאחד, אבל אם ברצונו שיהא הוא לאכל מזה או מזה, ושניהם מנחים לפניו, אף שאינו רוצה לאכל משניהם יחד, מצוה מן המבחר לבצע על המקדם בפסוק ושאר המצלות: **ב** (ו) מברך על הגדולה. ורוקא כשהיה שניהם שוים ביפי. (ו) אבל אם הקטנה נקיה והגדולה קבר, מברך על הקטנה: (ז) יתפרם יחד. והפגן-אברהם מפפק בזה ודעתו דבחל אין צריך להדר אחר זה, ורק דבשבת דבעינן לחם משנה שלם יעשה זה, ורק שיהיה שלא יקח עץ שהוא מקצה לזה, ובאליה רבה נוטה לדעת השלחן-ערוך: (ח) שלא יהא נראה. אבל אם נראה (ט) להדיא שנתחבר יחד לא מקרי שלם³, ויבדלקמן בסימן שסו סעיף ו: (ט) ואפלו בשבת. ומכל מקום אם יש לו אחר שלם לא יבצע על זה [א"ר]: **ג** (י) ממה ששנינה וכו'. דמצלת שלם עדיף ממצלת גדול, וכפ"ל בסעיף א: (יא) במקום השלם שבה. ורוקא בזה, דבאמת שלמה היא, ורק במקום שהיתה דבוקה נראית כפרוסה, לכן יבצע מצד השלם, אבל בפרוסה ממש אין קפיא שייבצע מצד השלם, ודי שיתחך מן הצד⁴ [אחרונים]: **ד** (יב) ממין שבעה. אף דכסמין חשבינן נמי בכלל שבעת המינים, דמין חטים הוא, וכמו שכתב בטור סימן רח, (ט) מכל מקום אינו מפרש בהדיא בקרא דשבעת המינים, ולכן שעורים חשיב טפי ממנה: (יג) אף-על-פי שהכסמין לפים. וחביב עליו, דמצלת מין שבעה עדיף. כדלקמן בסימן ריא, ושם מבאר דיש אומרים דחביב קודם⁵ [מ"א]. ולפי זה לא משכחת דין זה כי אם בששניהם שוים בעיניו. ולענין כסמין ושפון, דשניהם אינם מפרשים בקרא, (י) כסמין עדיף, דהוא מין חטים. ושפון ושבלת-שועל, דשניהם מין שעורים, שפון עדיף, שהוא חביב טפי: (יד) פת נקיה ופת קבר. ושניהם מין אחד [טור], דאם הפת-קבר חשיב במינו מן הנקיה, בגון חטים לגבי שעורים או שעורים לגבי כסמין, הוא קודם: (טו) על הנקיה. ואף דהקבר גדול ממנה, דמצלת הנקיה עדיף; ומרי שהיה שניהם שוים, שלמים או פרוסים, דאם הקבר לבד שלם, הוא קודם להנקיה הפרוסה, וכפ"ל בסעיף א. וזה הכלל מסעיפים אלו: מצלת (יג) שבעת המינים קודם לכל, ואחריו מצלת השלם, ואחריו מצלת הנקי, ואחריו מצלת הגדול [ח"א]; ולענין מצלת חביב, עין סימן ריא: (טז) על הלבנה. ואף אם השניה (יג) גדולה ממנה, אם לא שהיא חביב עליו יותר: **ה** (יז) פת

שער הציור

(א) וכן סתמו שארי אחרונים: (ז) וכל-שפון אם הפרוסה של חטים הוא של ישראל והשלמה משפון הוא משל עובד-גלולים [מ"א], והנינו אף למי שאינו נזהר מפת של עובד-גלולים: (ה) פרי-מגדים ודרה-החיים: (ו) טעם זה באמת אין פשוט כל-כך לחלק בזה, דלענין מצלת השלם שפיר יש לומר דאין חילוק בין זה לשעורים ממש, דעל-כפי-פנים שלמה מצוה מן המבחר, אף הפגן-אברהם סמוך לזה עוד, משום דבלאו הכי לרשי וסיעתו לעולם אין צריך לברך אלא על פרוסת חטים לחוד: (ז) אליה רבה בשם הפתלת-צבי, וכן מוכח מפגן-אברהם לקמה בסעיף ד: (ט) דמקורב דשמשפלקין בו הלא לעולם נראה שהוא נחתבר משני חצאין: (ט) מגן-אברהם בשם אגדה: (י) פרישה ופרי-מגדים: (יא) וכו' מינים גופא, אותם דאקדמה קרא הוא קודם. וענין לקמן בסימן ריא: (יג) הפגן-אברהם נחמק בזה, אבל האליה רבה כתב בן לודאי, וכן מצד הפרי-מגדים משום מצלת החביב, ולכן פתבתי דאם הוא חביב בעיניו מהלבנה, הגדולה קודם. ונראה לי דאפלו שניהם שוים הוא קודם, משום דהוא חביב עליו, ואף דהפגן-אברהם בסעיף קטן ז נכתב בשם הבית-יוסף דבטלה דעתו, הינו לענין קבר לבד, אבל לא מלכך ללכך ביותר:

הלכות בציעת הפת סימן קסח

(יח) על איזה מהם (ס) [ס] שִׁירָצָה, 'ואם הוא נזקק מפת עובד-כוכבים, (יט) מסלק פת נקי של עובד-כוכבים מעל השלחן עד לאחר ברכת 'המוציא'. 'ואם בעל-הבית אינו נזקק מפת עובד-כוכבים, (כ) ואין דעתו לאכל כל הסעודה רק פת עובד-כוכבים פי היא נקיה, אבל בגיביתו יאכלו מפת שאינו נקי של ישראל, ושמי הלחם מנחים על השלחן, צריך לבצע על פת נקיה של עובד-כוכבים, הואיל והוא הנוצץ ואין דעתו לאכל אלא מאותו פת. 'ואם בעל-הבית נזקק מפת עובד-כוכבים וישראל שאינו נזקק מסב עמו על (ו) השלחן, פיון דמצוה מטלת (כא) *על בעל-הבית יבצע מן הזפה של עובד-כוכבים, ופיון שהתר לבצע התר לכל הסעודה. הגה ודוקא שחביב עליו אותו פת, (כב) אבל אם אינו חביב עליו בלא אסור פת של עובד-כוכבים אינו צריך להקדימו (תהי"ד סי' ל"ב): 1 מפת הבאה (כג) בכיסנין, מברך עליו 'בורא מיני מזונות' ולאחריו ברכה אחת 'מעין שלש. 'ואם אכל ממנו שעור (כד) שאחרים רגילים לקבץ (ס) [ס] עליו, אף-על-פי שהוא לא שבע ממנו מברך עליו

י תוספת בשם רבו שמשן כ תרומת הדין ל קודמי קצת כ דעבדיה וזה בשם ראבי"ה פתורש"ל שם מ ברכות מ"ב ג הרא"ש ותרשב"א

באר היטב

(ס) שִׁירָצָה. ע"פ ט"ז ומ"א. אם של עובד-כוכבים פרוסה נקי ושל ישראל שלמה וקבר, מברכין על של ישראל ושמי מצלות לו, וכן אם של ישראל פרוסה נקי ושל עובד-כוכבים שלם וקבר, מברך ג"כ על של ישראל דיש לו גם כן שפי מצלות, ע"פ צטרת-זקנים: (ו) עובד-כוכבים. ט"ז הגיה דצ"ל: 'ואם הוא נזקק מפש"ג בדרך דוקא על של ישראל אפלו הוא קבר, ויש אומרים שהוא מסלק נכו', ע"ש: (י) השלחן. דאז אינו יכול לסלקו מפני האורח: (כ) עליו. ג"ל דאם הוא קבע סעודתו עליו, אעפ"י שאכל עמו בשר ודברים אחרים ואלו אכלו לבדו לא היה שבע ממנו, אפ"ה מברך המוציא וגי ברכות. ואם אכלו לבדו, בעי שיאכל כ"כ שאחרים רגילים לשבע ממנו לבדו, ואם הוא שבע ממנו עמו דבר, אפלו אכלו לבדו מברך המוציא פיון

שערי תשובה

[ס] שִׁירָצָה. ועב"ה ט. וע"פ בתשובת גאוני פתרא סי' רח מ"ש הגאון בעל תר"ט, ובתשובות ב"ח התרשות השיב לו ב"ח, ע"ש: [ס] עליו. עב"ה ט. וגם בבר"י פסק בדיון זה שכתב שאם אכל בשר עמו כו', דלמעשה צ"ע פיון שלבדו לא היה שבע ממנו,

משנה ברורה

עובד-גלולים נקיה וכו'. אבל בשו"ן, פשיטא דפת ישראל קודם לברך עליו [א"ר]: (יח) על איזה מהם שִׁירָצָה. דכל אחד יש לו מעלה: זה שהוא פת ישראל (ס) ודפת עכו"ם לא התירו אלא מדחק, וזה שהוא נקי: (יט) מסלק נכו'. דין זה נובע מדברי השו"ע מקוצי, שחשש שאם יהיה מנח על השלחן יהיה בעת הברכה חביבה עליו מפני שהיא נקיה, ואפשר שיצטרף לברך עליו מפני זה. והרבה (יג) מאחרונים מפקפקין מאד בזה, דכיון שהוא נזקק ומחזיק זה לאסור, מאי אהני לה חביבותה? ומכל מקום לכתחלה טוב לחש לברך ולסלק: (כ) ואין דעתו וכו'. פרוש, דאף דבריש הסעוף פתב דמברך על איזו שִׁירָצָה, הינו היכא שבדעתו לאכל הסעודה משתייהם, אבל זה שאין דעתו לאכל כלל רק פת עובד-גלולים, זה אין צריך לברך על פת אחר אף שהוא חשיב טפי, וכג"ל בסע"פ א בהג"ה. ואף דמוציא את בגיביתו בברכת 'המוציא' והם אינם אוכלים מזה אלא מפת כשר, מכל מקום פיון דהוא אינו חפץ לאכל אלא זה והוא הבעל-הבית, הוא העקר ואזלינן בתרה ויברך על פת שהוא אוכל: (כא) על בעל-הבית. פרוש: לבצע ולהוציא את אחרים בברכתו, כמו שאמרו: בעל-הבית בוצע בדי שביצע בעין יפה, וכיון שהאורח יאכל מפת עובד-גלולים שהוא יפה ונקי, התירו לו גם כן לבעל-הבית לבצע על

באר הגולה

הפרוסת-חטין יוציא להמסב אצלו בברכתו, ובאפ"ן זה טוב יותר שהאורח יאחז השלמה בעת הברכה, דמפר טפי על-ידי זה שיש לה גם כן מעלה, משניחו שפיהן בפת דלא מנכר חשיבותא דכל חד בל-פיהו, ע"פ שם ונכון: * על בעל-הבית יבצע וכו'. דע שאף שמדברי תרומת-הדין, שמונו נובע דין המתבר, משמע דאף בלא כבוד האורח התירו פת עובד-גלולים כשהוא נקי ויפה יותר ומנח לפניו, מפני חביבות הברכה, אף-על-פי-כן לא העמקתיו מפני שהרבה אחרונים מפקפקין מאד על זה, ע"פ ב"ח וט"ז ושי"ך ביוה"דעה סימן קיב [וגם מהג"א סע"י-קטן יב משמע שדיון זה סותר לדעת המחבר בריש הסעוף דפסק דבמקור צריך לסלק]. וביבית-מאיר מפקפק מאד ביותר, ע"פ שם, ולפי דבריו צריך התרה מתחלה (וכשאר דבר-מצוה שפנה לעצמו ולא התנה מתחלה שיהא בלי נדר), וגם בפריימריה העיר לזה, ולפי דבריהם לא יועיל אפלו כשאורח מסב אצלו, וגם מדברי הג"א משמע קצת דלא סבירא לה חלוק זה דאורח מסב אצלו שאני נדאי לאו הכי לא היה צריך לומר דסבירא לה התירוש"למי הצ"ל מרי בנזרה, ע"פ שם, ועל-כל-פנים בלא טעם כבוד האורח בודאי אין להקל, וכן הוא מסקנת האלה נכה. ודע דמדברי הש"ך ביוה"דעה סימן קיב שכתב השעם מפני איבה, ע"פ שם, משמע לכאורה דאפלו אין בעל-הבית מוציא להאורח בברכתו גם-כן דינא הכי, ודלא פמחצית-השקל שהעמקנו במשנה ברתה; אכן לפי דברי הש"ך שהעמיק טעמא דהך מלתא כמו שכתבנו במשנה ברתה, יש מקום לדבריו, וכן מוכח לשון השלחן צריך בקאן כה"ט, שכתב: פיון דהמצוה מטלת על הבעל-הבית וכו'.

שער הציון

(יג) ע"פ ב"ח וט"ז ומגן-אברהם וחד"מ'שה ובית-מאיר ומאמר-מרדכי ובגני-ישע: (יד) תרומת-הדין: (טו) בית-יוסף ויב"ש ושי"א: (טז) דלא גרע משאר מיני מזון: (יז) מגן-אברהם ושי"א: (יח) האי לשבע לאו דוקא שביעה גמורה לכלי עלמא, אלא רוצה לומר דרך קביעת סעודה:

